

001	86	76	96	96	93	92	90	89	87	86	85	84	83	82	81	80	79	78	77	76	75	74	73	72	71	70	69	68	67	66	65	64	63	62	61	60	59	58	57	56	55	54	53	52	51	50	49	48	47	46	45	44	43	42	41	40	39	38	37	36	35	34	33	32	31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
-----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

VIIKONVAIHDE

Eksoottista satoa. Tropiikin puutarha-kasvit tuottavat Suomessakin satoa. Tomatillo sopii hyvin ruuanlaittoon. **Sivu 12**

Tanssin pyörteissä. Lava-tanssit herättävät lappilaisen kylän talvihorroksesta. **Sivu 11**

Kehittyvä kieli. Kielen muuttuminen on normaalia, suomen kielen professori Kaisa Häkkinen sanoo. **Sivu 10**

Terveiset sadan vuoden takaa

Kotiseutua kuvaavista postikorteista on innostuttu kokoamaan kirjoja monilla paikkakunnilla. Heinolassa julkistettiin alkukesästä innokkaiden keräilijöiden voimin jo toinen postikorttikirja.

HEINOLA (MT)

Heinola-aiheiset postikortit kertovat elämänmenosta yli sadan vuoden ajalta. Ensimmäinen maisemakortti lähetettiin pikkukaupungista vuonna 1899.

Postikortteille oli kysyntää, kun kaupungissa toimi sekä opettajaseminaari että venäläisiä kesävieraita houkuttelut kylpylä.

"Venäläiset tulivat tänne Heinolaan varsinkin ensimmäisen maailmansodan aikana, kun he eivät päässeet Keski-Euroopan kylpylöihin", postikorttikirjojen toimittaja **Matti Aalto** kertoo.

"Kun Neuvostoliitto hajosi, Heinola-aiheisia postikortteja alkoi tulla Viron kautta Suomen keräilymarkkinoille."

Kymijoki oli tärkeä uittajoki, jolla myös matkustajia, tavaroita ja postia kuljettaneet höyrylaivat seilasivat.

Uitto oli Aallon mukaan todennäköisesti yksi syy siihen, että siltojen ja puistojen kaupunkiin perustettiin paljon puunjalostusteollisuutta.

Isoäidin kortit kävivät kaupaksi 20-luvulla

Aalto on kerännyt Heinola-aiheisia postikortteja poikkeuksellisen kauan. Harrastus alkoi pikkupoikana, kun hän sai ensimmäiset kortit isoäidiltään.

"Isoäitini **Anna Aalto** piti täällä sekatarvakauppaa 1920-luvulla. Hän tilasi kauppaansa Heinola-korttien sarjan, joka meni hyvin kaupaksi kaupungin kesävieraille."

Muutamia isoäidiltä peräisin olevia kortteja on päätyttyä myös kesäkuussa julkistettuun postikorttikirjaan.

Kirjan kortit on kuvattu kaikkiaan neljän innokkaan keräilijän kokoelmista.

Yllättävä löytö belgialaisesta huutokaupasta

Yllättäen kirjaan saatiin ainutlaatuisia täydennystä belgialaisesta nettihuutokaupasta.

"Vanha työkaverini on intohimoinen keräilijä, jolla on valtavan hieno Hämeenlinna-kokoelma. Hän oli huutanut Belgiasta 120 Heinola-aiheista postikorttia ajatellen, että ne kiinnostavat minua."

Ja kiinnostivathan ne. Joukossa oli paljon sadan vuoden takaisia maisemakortteja, joita kukaan ei ollut aiemmin nähnyt.

"Rupesin lukemaan korttien tekstejä. Aika pian niistä selvisi kiinnostava tarina", Aalto kertoo.

Rakkaus vei tyttären Heinolasta Ranskaan

Postikorttien ahkerimmaksi lähettäjäksi paljastui Forskullan viinanpolttimon kirjanpittäjä **Esther Thomé**, joka on jäänyt kaupungin historiaan itsenäisyystaistelijana.

Kortit matkasivat Heinolasta Ranskaan, jonne Estherin "kära lilla vän", rakas ystävä **Inga** oli muuttanut.

Inga oli viinanpolttimon omistajan **Gustav Appelbergin** tytär, josta tuli ranskalaisen kreivin **Jacques de Milleretin** puoliso.

Kreivin suku omisti tunnetun Haut Brionin viinilinnan Bordeaux'ssa.

Rakkaustarina alkoi, kun ranskalaiskreivi pelastettiin Kymenvirralla sattuneen veneonnettomuuden jälkeen Forskullaan.

Tarinat alkavat elää kuvien kautta

Postikorttikirja kurkistaa moniin Heinolan historiallisiin tapahtumiin, esimerkiksi sisällissodan jälkimaininkeihin.

"Vanhemmat ja isovanhemmat ovat kertoneet näistä tapahtumista paljon, sillä vuoden 1918 rintamalinja kulki Heinolan pohjoispuolella. Valkoiset yrittivät kaksi kertaa vallata kaupunkia kunnes punaiset lähtivät lopulta pakoon."

G H ANDERSSON

Siltasaari vuoden 1912 postikortissa. Kunnallisneuvos Niilo Helanderin valtasaarilla tuhoutui vuoden 1941 pommituksissa. Helanderin auto oli ilmeisesti kaupungin ensimmäinen. Vasemmalla Heinolan Polttimo Oy:n päärakennus Forskullassa.

Kylpylaitoksen kesävieraat nauttivat soittolavalta kuuluvasta musiikista. Soittokunnan paikka oli erittäin haluttu. Esimerkiksi vuonna 1931 pestin sai Helsingin kaupungin teatteriorkesterin kokoonpano. Kylpylaitos lopetti toimintansa vuonna 1944.

"Tarinat alkavat elää uudella tavalla, kun katselee näitä postikortteja", Aalto pohtii.

Aalto on tehnyt pitkän työuran Lemminkäisen viestinnässä.

Historiaa opiskellut mies sai työnsään tehdä monia historioikeita, joista saatu kokemus edesauttoi postikorttikirjojen tekemistä.

Yhteistyötä tarvittiin paljon sekä vanhojen heinolalaisten että asiantuntijoiden kanssa.

"Oman aikansa Facebook"

Postileimoista voi päätellä, että posti kulki viime vuosisadan alkupuolella nopeasti, jopa samana päivänä Heinolasta Helsinkiin.

Junatkin kulkivat silloin täsmällisesti. Kortin lähettäjä saattoi kirjoittaa, että "tulen huomenna kello 18.02:n junalla".

"Postikortti oli oman aikansa Facebook", Aalto luonnehtii. Heinolan lisäksi oman postikortti-

kirjansa ovat saaneet muun muassa Mikkelin, Toijalan, Hyvinkään, Viipurin, Sortavalan ja Helsingin.

"Viimeksi yhteydenottoja tuli Paimion. Sielläkin on kirja tekeillä."

Postikorttikirjoille on sosiaalista tilausta, Aalto arvelee.

"Kun suuret ikäluokat ovat eläkeiässä, oman suvun menneisyys alkaa kiinnostaa. Myös nuoremmilta on tullut kiva palautetta."

TARJA HALLA

Matti Aalto, Harri Antinranta, Pauli Ihämäki ja Taisto Lehmusvuori: Terveisiä Heinolasta! Historia elää postikortteissa. 200 sivua. Heinola-Seura ry. Porvoo 2013.

Matti Aalto ja Pauli Ihämäki: Rakkaudesta Heinolaan. Postikorttien kertomaa. 190 sivua. Heinola-Seura ry ja Heinolan Postimerkkikerho ry. Hämeenlinna 2009.

Yrittäjät rakentavat raunioille elämää

Moniin postikortteihin on kuvattu liikemies **Niilo Helanderin** huvilaidylli Jyrängönvirran Siltasaarissa keskellä kaupunkia. Vuoden 1941 pommituksissa idyllistä jäi jäljelle vain usklassista tyyliä edustava sauna.

Cafe Kailaksen yrittäjäpariskunta **Päivi Niemiaho** ja **Matti Kantola** ovat rakentaneet raunioille uutta elämää.

"Lähdimme ennallistamaan 1900-luvun alun idylliä hakien postikorttien ja valokuvien avulla", Niemiaho kertoo.

"Kun historiallisesti arvokasta vanhaa paikkaa lähdetään korjaamaan, sitä täytyy kuunnella. Ei pidä hätköidysti lähteä uudistamaan ja muokkaamaan."

"Mieheni puhdisti ja tasoitti esille huvilan rauniot, jotka olivat rytkösojen peitossa. Sinne tehtiin picnic-paikka. Nyt

näkee, miten valtava huvila on ollut."

Kivijalan rajaamalla tasanteella on yhä pystyssä kesällä pidetyn kansainvälisen hiekkaveistoskilpailun töitä.

Karjasuojasta teatteri

Pommitettu karjasuoja on saanut uuden elämän raunioteatterina. Siellä on esitety lastennäytelmiä ja kaikenlaista musiikkia rokista oopperaan. Tänä kesänä saatiin valmiiksi Pikku Unon leikkipuisto.

Nimet Unno ja Kailas viittaavat kaupungin omaan runoilijaan, jonka patsas seisoo runosta tutun pallokentän laidalla Maaherranpuistossa.

Saunasta on hirsipintoja säästään entisöity kahvila. Katettuja terasseja ympäröivät viheralueet, joille Niemiaho toivottaa retkeilijät tervetulleiksi.

Vanhat hirret ja vieressä virtaava vesi ovat mieltä rauhoittavia elementtejä.

"Eräskin asiakas sanoi, että hän käy täällä itseään hoitamassa."

Helanderin säätio

Huvilan omistanut Helander ehti perustaa nimeään kantavan kulttuurisäätiön ennen traagista kuolemaansa. Hän oli vaurastunut tukkukauppiaina ostamalla talonpoikien tuotteita Pietarin vientiin ja myymällä heille rautaa ja rakennustarvikkeita. Myöhemmin omaisuus karttui kiinteistösijoituksilla.

Yritteliään miehen elämä päättyi vuoden 1930 alussa, kun hän jäi Helsingin Aleksanterinkadulla moottoripyörän alle ja menehtyi saamiinsa vammoihin.

TARJA HALLA

SAARA OLKKONEN

Matti Aallolla on tiettävästi suurin Heinola-aiheinen korttikokoelma. Taustalla näkyy Forskullan päärakennus.

Kirjanpittäjä Esther Thomé lähetti ahkerasti Heinolasta postikortteja Ranskaan. Vuoden 1913 postimerkki kertoo Suomen kuuluneen vielä Venäjän keisarikuntaan.

Cafe Kailaksen yrittäjä Päivi Niemiaho on puolisonsa kanssa entisöinyt Niilo Helanderin huvilaidylliä. Kymi-joen yllä näkyy rautatiesilta.